

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres: Postbus 93144, 2509 AC Den Haag

Alliander N.V.
T.a.v.
Postbus 50
6920 AB DUIVEN

Datum 20 november 2025
Betreft Besluit tot verlening subsidie

Geachte ,

I. Aanvraag

Op 19 december 2024 ontving ik, in navolging van het AiNed Investeringsprogramma van het Nationaal Groeifonds, de aanvraag voor subsidie voor het NGF AiNed project Innovatielab Flexlab, hierna NGF-project IL Flexlab uit de eerste ronde van het NGF.

Nederland staat voor een grote uitdaging in de energietransitie: de groeiende elektrificatie en toename van duurzame energie zetten het stroomnet onder druk. Netcongestie vormt een risico voor economische groei en de energietransitie, waardoor innovatieve oplossingen nodig zijn.

Het NGF-project IL FlexLab ontwikkelt en test AI-gestuurde technologieën om flexibel stroomverbruik te optimaliseren en congestie te verminderen. In samenwerking met netbeheerders, MKB en kennisinstellingen worden deze oplossingen gevalideerd, zodat ze bijdragen aan een stabiel en toekomstbestendig elektriciteitsnet.

In afstemming met u is de subsidieaanvraag gefaseerd in behandeling genomen. De onderhavige subsidieverlening heeft betrekking op de activiteiten in de periode van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2030, hierna te noemen Fase 1 van het NGF-project IL FlexLab

De activiteiten binnen het NGF-project IL Flexlab zullen worden uitgevoerd door een samenwerkingsverband bestaande uit de volgende deelnemers: Alliander N.V., Stedin Netbeheer B.V., Stichting Radboud Universiteit, TNO, Technolution B.V., Technische Universiteit Eindhoven, HAN University of Applied Sciences, AIMZ B.V. en Simpl.energy BV.

Voor de beoordeling van de aanvraag voor subsidie ben ik uitgegaan van het activiteitenplan van 28 december 2024 en de begroting van 30 januari 2025.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
www.rvo.nl

Contactpersoon

ngf@rvo.nl

Projectnaam

NGF-project IL Flexlab

Referentienummer

NGFAI2502

Ons kenmerk

GF250FWI31U

Bijlage(n)

4

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

Ik beschouw u, Alliander N.V., en de hiervoor genoemde deelnemers van het samenwerkingsverband ieder afzonderlijk als subsidieontvanger in de zin van dit besluit. Alle in dit besluit opgenomen verplichtingen zijn op iedere deelnemer van het samenwerkingsverband als zijnde subsidieontvanger van toepassing.

U bent voor de hiervoor genoemde deelnemers van het samenwerkingsverband gemachtigd om als penvoerder op te treden. Vanwege uw rol als penvoerder wordt – waar in paragraaf 3.6. tot en met 3.9. wordt verwezen naar ‘u’ – van u verwacht dat u toezicht houdt op het voldoen aan de subsidieverplichtingen (mede) namens ieder van de deelnemers van het samenwerkingsverband, en de informatie die op grond van de betreffende verplichtingen moet worden opgeleverd, gecoördineerd en namens alle deelnemers in het samenwerkingsverband, indient. U zal tevens als eerste aanspreekpunt voor mijn ambtenaren fungeren.

Ik verzoek u als penvoerder de andere deelnemers van het samenwerkingsverband een afschrift van dit besluit te zenden.

Leeswijzer

Allereerst schets ik ter inleiding in het kort de uitgangspunten voor het NGF en het proces van de beoordeling van investeringsvoorstellen. Dit vormt de context van de aanvraag en mijn besluit. Hierna ga ik in op het procesverloop van het investeringsvoorstel AiNed dat relevant is voor het NGF-project IL Flexlab en het procesverloop van de aanvraag. Na mijn beoordeling besluit ik op de aanvraag.

II. Inleiding, procesverloop en beoordeling aanvraag

Hoofdstuk 1 Inleiding: Nationaal Groeifonds en subsidieaanvraag

1.1. Context van de aanvraag: het Nationaal Groeifonds

Het NGF is gericht op publieke investeringen die het Nederlandse verdienvermogen (structureel bbp) op (middel)lange termijn verhogen in lijn met kabinetsdoelstellingen. Hiermee kan de transitie worden gemaakt naar een duurzame economie en samenleving en de daarmee gepaarde innovatiekracht leidt tot continuerende, nieuwe en groeiende bedrijvigheid in Nederland. Met het NGF wordt ervoor gezorgd dat investeringen kunnen worden gedaan om grote uitdagingen zoals de klimaatverandering aan te gaan, maatschappelijke opgaven toekomstbestendig aan te pakken en te versnellen. De investeringen uit het NGF zijn gericht op twee pijlers: kennisontwikkeling en onderzoek, ontwikkeling en innovatie, ook wel research, development and innovation (R&D&I).

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

Voordat activiteiten uit het NGF kunnen worden gefinancierd en uitgevoerd dient een aantal stappen te worden doorlopen.¹ In de toekenningfase worden vanuit vakdepartementen en coördinerende bewindspersonen investeringsvoorstellen ingediend bij de toegangspoort voor het NGF. De onafhankelijke Adviescommissie Nationaal Groeifonds (hierna: Adviescommissie NGF) beoordeelt de door de toegangspoort doorgeleide investeringsvoorstellen en adviseert het kabinet.² Op basis van het advies van de Adviescommissie NGF besluit het kabinet over het toekennen van bijdragen uit het NGF aan activiteiten (hierna: NGF-programma's). De toegekende NGF-bijdragen worden na parlementaire autorisatie als NGF-middelen in de vorm van budgetoverboekingen verwerkt op de departementale begrotingen of begrotingsfondsen van de relevante vakdepartementen, die deze middelen vervolgens kunnen inzetten voor NGF-programma's. Daarmee vangt de fase aan van het door de relevante vakdepartementen daadwerkelijk beschikbaar stellen van de NGF-middelen aan de NGF-programma's.

1.2. Procesverloop NGF-investeringsvoorstel AiNed

Het op de pijler R&D&I van het NGF gerichte investeringsvoorstel AiNed is in september 2020 ingediend bij de toegangspoort voor het NGF voor de eerste ronde van het NGF door toenmalig Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw Keijzer. Daarna is dit investeringsvoorstel in januari 2021 doorgeleid naar de Adviescommissie NGF voor een beoordeling.³

Kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence of AI) stelt computers in staat om de menselijke intelligentie na te bootsen, bijvoorbeeld zaken herkennen en data categoriseren. Het doel van AiNed is het vergroten van investeringen in en toepassing van AI, op een mensgerichte manier. Het combineert een nationale met een regionale aanpak, met twaalf instrumenten verdeeld over vier clusters. Er worden onder andere extra onderzoeksposities gefinancierd voor wetenschappelijk toptalent, cursussen ontwikkeld voor werknemers, kennisinstellingen financieel ondersteund om deel te nemen in Europese netwerken, verschillende innovatieve AI toepassingsprojecten ondersteund, en er wordt gewerkt aan kaders die ethische, juridische en sociale aspecten van AI adresseren.

De Adviescommissie NGF is overtuigd van het belang van een aanpak op AI: hoewel AI al wordt toegepast is er een groot onbenut potentieel. De mogelijke impact op onze productiviteit en daarmee het verdienvermogen is groot. Er zijn de afgelopen jaren in Nederland al belangrijke stappen gezet. Er zijn bijvoorbeeld een Strategisch Actieplan voor AI en er is een AI-onderzoeksagenda vastgesteld door NWO. Daarnaast weten partijen elkaar beter te vinden via de nationale AI Coalitie. Dit AiNed-programma borduurt hierop voort: de basis is gelegd maar de in AiNed geïdentificeerde knelpunten zijn nog niet aangepakt. Zo wordt er te weinig data

¹ Kamerbrief van 7 september 2020, Kamerstukken II, 2019-20, 35300, nr. 83.

² Kamerbrief van 1 december 2020, Kamerstukken II, 2020-21, 35570-XIX, nr. 23.

³ Kamerbrief 14 januari 2021, Kamerstukken II, 2020-21, 35570-XIX, nr. 27.

gedeeld, zijn er te weinig innovatieve toepassingen in het bedrijfsleven en in de publieke sector, is er schaarste aan AI-talent, mist het brede publiek kennis van AI, en zijn de maatschappelijke en juridische kaders onduidelijk. De commissie herkent deze gecompliceerde uitdagingen.

1.3 Toekenning NGF-bijdrage

Er is op advies van de Adviescommissie NGF door het kabinet € 44.000.000 toegekend aan het NGF-project AiNed, € 44.000.000 voorwaardelijk toegekend en een bedrag van € 188.000.000 gereserveerd. Van het gereserveerde bedrag is op 14 april 2022 € 116.500.000 toegekend. De voorwaardelijke toekenning van € 44.000.000 is op 12 juli 2024 op advies van de Adviescommissie NGF omgezet in een toekenning van € 28.500.000. De totale NGF-bijdrage is daarmee € 189.000.000.

De laatst toegekende NGF-bijdrage van € 28.500.000,- aan het NGF-project AiNed is na de parlementaire autorisatie op 12 december 2024⁴ als NGF-middelen verwerkt op de departementale begroting van Economische Zaken (EZ-begroting).

1.4 Procesverloop aanvraag

Gelet op het kabinetsbesluit heeft u een subsidieaanvraag ingediend voor een Innovatielab binnen het NGF-project AiNed. Dit maakt onderdeel uit van het door de Adviescommissie NGF beoordeelde NGF-investeringsvoorstel AiNed.

Daarnaast heeft u een in detail uitgewerkte begroting en actualisatie van de doelstellingen, fasering en mijlpalen aan mij overgelegd.

De laatst toegezonden informatie met betrekking tot de activiteiten en de begroting is van 30 januari 2025. Deze documenten vormen samen de gegevens en bescheiden zoals bedoeld in artikel 4:2, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en mede de basis voor deze subsidiebeschikking.

Hoofdstuk 2 Beoordeling aanvraag

2.1 Activiteiten NGF-project IL Flexlab

Gelet op de toekenning aan het NGF-investeringsvoorstel AiNed door het kabinet en de parlementaire autorisatie van die toekenning ben ik bereid € 2.837.576 beschikbaar te stellen voor de activiteiten in het NGF-project IL Flexlab Fase 1 conform de doelstelling en de uitgangspunten van het NGF. Daartoe heeft u een aanvraag voor subsidie ingediend, zoals hiervoor genoemd (zie I. Aanvraag van deze beschikking).

⁴ https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/36600_xiii_begrotingsstaten

Gelet op de bij de subsidieaanvraag overgelegde documenten betreft dit activiteiten die worden uitgevoerd door een samenwerkingsverband bestaande uit de deelnemers zoals opgenomen onder I. Aanvraag van dit besluit.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

De onderhavige subsidieaanvraag betreft de uitvoering van twee innovatietrajecten van het NGF-project IL Flexlab Fase 1.

Het NGF-project IL Flexlab bestaat uit een programma dat werkt aan nieuwe AI toepassingen voor flexibel stroomverbruik en het oplossen van congestieproblemen in midden- en laagspanningsnetwerken. Door het voorspellen en optimaliseren van energieverbruik en -opwekking worden problemen in de betrouwbaarheid en de stabiliteit van het energienet verholpen.

Het IL Flexlab start met twee innovatietrajecten. In de komende jaren worden nieuwe innovatietrajecten ontwikkeld. Hiervoor zult u te zijner tijd aanvullende subsidie voor aanvragen.

Het eerste traject richt zich op het optimaliseren van energiegebruik bij verschillende bedrijfs- en utiliteitsgebouwen. Door het ontwikkelen van een AI-gestuurd Energie Management Systeem (EMS), zal dit traject betere congestiemanagement ontwikkelen voor deze sectoren.

Het tweede innovatietraject richt zich op het ontwikkeling van een Bayesian inferentie model voor EMS. Dit geeft ruimte aan bedrijven om binnen de limieten van hun eigen aansluiting extra capaciteit te gebruiken.

2.2 Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

2.2.1. Geen staatssteun

Op basis van de aanvraag kom ik tot het oordeel dat de verlening van subsidie ten aanzien van de activiteiten die worden uitgevoerd door TNO, Technische Universiteit Eindhoven, HAN University of Applied Sciences en Stichting Radboud Universiteit geen staatssteun vormt.

2.2.2. De-minimissteun

Voor de activiteiten van AIMZ B.V. kom ik op basis van uw aanvraag tot het oordeel dat de subsidie verstrekt kan worden met toepassing van verordening (EU) nr. 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (Pb EU L, 2023/2831), hierna te

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

noemen De-minimisverordening. AIMZ B.V. heeft hiervoor een de-minimisverklaring ingevuld en ondertekend.

2.2.3. Verenigbare en vrijgestelde staatssteun

Voor de activiteiten die worden uitgevoerd door Alliander N.V., Stedin Netbeheer B.V., Technolution B.V. en Simpl.energy BV, kom ik tot het oordeel dat de subsidie verstrekt kan worden onder toepassing van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (Pb EU, L 187/1), zoals meerdere malen na 2014 gewijzigd, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2023/1315 van de Commissie van 23 juni 2023, PbEU 2023, L167/1, hierna te noemen Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV).

Het gaat hierbij om de toepassing van artikel 25, tweede lid, onderdeel c, van de AGVV, experimentele ontwikkeling.

Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten is verenigbaar met de interne markt en daarmee vrijgesteld van de in artikel 108, derde lid, VWEU, opgenomen aanmeldingsverplichting, mits wordt voldaan aan de in dit artikel vastgestelde voorwaarden, alsmede aan de voorwaarden uit het hoofdstuk I van de AGVV.

Voor de tekst van artikel 25 van de AGVV wordt verwezen naar bijlage 1 die deel uitmaakt van dit besluit.

Ik heb geconstateerd dat de hiervoor in deze paragraaf opgenomen deelnemers van het samenwerkingsverband geen onderneming in moeilijkheden zijn als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdeel c, van de AGVV. Ik heb verder geconstateerd dat er tegen de hiervoor in deze paragraaf opgenomen deelnemers van het samenwerkingsverband geen bevel tot terugvordering uitstaat als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdeel a, van de AGVV. Voorts heb ik in het kader van artikel 6, van de AGVV, vastgesteld dat met de uitvoering van dit activiteitenplan niet is begonnen dan na de aanvraag van 16 oktober 2023, en de grote ondernemingen hebben verklaard dat de steun zal leiden tot een wezenlijke toename van de reikwijdte de activiteit als gevolg van de steun, of een wezenlijke toename van diens totale uitgaven voor de activiteit als gevolg van de steun, of een wezenlijke toename van de snelheid waarmee de betrokken activiteit wordt voltooid. Er gaat derhalve - onder meer om deze reden - een stimulerend effect uit van dit besluit.

Informatie over dit besluit wordt op grond van artikel 9, eerste lid, van de AGVV, gemeld aan de Europese Commissie (EC). De tekst van het besluit wordt gepubliceerd op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Tevens zal er op grond van artikel 9, eerste lid en onderdeel c, van de AGVV, informatie over de steun per onderneming worden gepubliceerd boven de in dat artikel genoemde drempels.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

2.2.4 Bewaartermijn boekhouding

Ik wijs u erop dat de Europese Commissie nog gedurende tien jaar na de vaststelling van deze subsidie, deze achteraf kan controleren. Ik raad u aan de relevante documenten met betrekking tot deze subsidie gedurende deze periode te bewaren.

2.2.5 Herstel – en Veerkrachtfaciliteit (HVF)

Bij deze subsidieverlening wordt gebruik gemaakt van gelden die ter beschikking zijn gesteld via de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (hierna HVF).

Beknpte informatie over deze subsidieverlening wordt op grond van artikel 25 bis, van Verordening (EU) nr. 2021/241 gemeld aan de Europese Commissie. De gegevens, bedoeld in artikel 25 bis, tweede lid, worden gepubliceerd op een openbaar portaal en op het in artikel 30 van Verordening (EU) nr. 2021/241 bedoelde scorebord voor herstel en veerkracht.

III. Besluit

Hoofdstuk 1 Grondslag, subsidiabele activiteiten, uitvoeringsperiode, subsidiebedrag en subsidiabele kosten

3.1 Wettelijke grondslag subsidieverlening

In het kader van het doel en de uitgangspunten van het NGF verleen ik hierbij, op grond van artikel 2, tweede lid, van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies, subsidie voor het programmamanagement van het NGF-project IL Flexlab Fase 1 zoals opgenomen in de overgelegde documenten op basis waarvan de subsidie is aangevraagd op 12 december 2024

De subsidiabele activiteiten zijn omschreven in paragraaf 2.1. van dit besluit.

Hierbij gelden de daarbij behorende relevante doelstellingen van het NGF-project IL Flexlab, fasering en mijlpalen, zoals opgenomen in paragraaf 1.4. van dit besluit.

3.2. Periode uitvoering

De subsidiabele activiteiten worden uitgevoerd in de periode van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2030.

3.3. Subsidiebedrag Fase 1

Op basis van de gegevens opgenomen in uw aanvraag, conform de begroting per deelnemer van het samenwerkingsverband, is het subsidiebedrag berekend als

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

een percentage van de in aanmerking komende subsidiabele kosten, voor de subsidiabele activiteiten, waarbij de volgende maximale percentages gelden:

- 100% voor niet-economische activiteiten;
- 40% voor het uitvoeren van experimentele ontwikkeling door ondernemingen, zoals bedoeld in artikel 25, tweede lid, onderdeel c en gedefinieerd in artikel 2, onderdeel 86, van de AGVV.
- 40% voor activiteiten onder toepassing van de De-minimisverordening tot een maximum van € 300.000 per onderneming per drie jaar.

Het subsidiebedrag voor Fase 1 wordt per subsidieontvanger ten hoogste vastgesteld op de maximale subsidiebedragen opgenomen in de tabellen hieronder. Hier staan per subsidieontvanger het subsidiebedrag voor Fase 1 en de begrote kosten per soort activiteit (genoemde bedragen in €). Hierbij merk ik op dat er met dit besluit geen subsidie wordt verleend voor activiteiten van Fase 2 van het NGF-project IL Flexlab, maar uitsluitend subsidie wordt verleend voor Fase 1.

Niet-economische activiteiten				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO	714.484	714.484	714.484	100%
Technische Universiteit Eindhoven	663.828	663.828	663.828	100%
HAN University of Applied Sciences	200.091	200.091	200.091	100%
Stichting Radboud Universiteit	409.534	409.534	409.534	100%
<i>Totaal</i>	<i>1.987.937</i>	<i>1.987.937</i>	<i>1.987.937</i>	

Experimentele ontwikkeling				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
Alliander N.V.	540.000	1.350.000	1.350.000	40%
Stedin Netbeheer B.V.	79.200	198.000	198.000	40%
Technolution B.V.	172.359	430.950	430.950	40%
Simpl.energy BV	42.240	105.600	105.600	40%
<i>Totale</i>	<i>833.799</i>	<i>2.084.550</i>	<i>2.084.550</i>	

De-minimisverordening				
Naam deelnemer	Fase 1 subsidie	Fase 1 kosten	Totale kosten	% subsidie Fase 1 kosten
AIMZ BV	15.840	39.600	39.600	40%
<i>Totaal</i>	<i>15.840</i>	<i>39.600</i>	<i>39.600</i>	

Totalen		
Naam project	Subsidiebedrag	Subsidiabele kosten
NGF-project IL Flexlab	€ 2.837.576	€ 4.112.087

3.4 Subsidiabele activiteiten

De begrote subsidiabele kosten voor Fase 1 per subsidieontvanger zijn gebaseerd op de gegevens opgenomen in de aanvraag, conform de begroting per deelnemer van het samenwerkingsverband.

Indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit andere hoofde door mij of een ander bestuursorgaan of de EC wordt gefinancierd, wordt slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekt dat het totale bedrag aan subsidie niet meer bedraagt dan de in de bovenstaande tabel opgenomen maximum subsidiebedragen, maar in ieder geval niet meer dan is toegestaan op basis van de geldende Europese steunkaders.

Cumulatie van subsidies voor de subsidiabele activiteiten en de subsidiabele kosten is in ieder geval niet meer dan is toegestaan op basis van de geldende Europese steunkaders, in het bijzonder artikel 25 van de AGVV en de De-minimisverordening.

Het totale subsidiebedrag voor Fase 1 wordt ten hoogste vastgesteld op € 2.837.576, gelet op de gegevens opgenomen in uw aanvraag, en berekend volgens de bij uw aanvraag gevoegde begroting.

3.5 Subsidiabele kostensoorten en berekeningsmethodiek

De volgende in aanmerking komende kosten, per subsidieontvanger, voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van de onder paragraaf 2.1. genoemde activiteiten, en daadwerkelijk gemaakt in de uitvoeringsperiode (zie paragraaf 3.3. van dit besluit), worden door mij subsidiabel geacht.

Daarbij geldt dat voor zover op de subsidiabele kosten de AGVV van toepassing is, uitsluitend die kosten voor vergoeding in aanmerking komen die voldoen aan de

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

eisen van de AGVV en meer specifiek artikel 25 van de AGVV (zie paragraaf 3.8. van dit besluit voor de daarvoor geldende subsidieverplichtingen).

- a. Personeelskosten die worden berekend op basis van uurtarieven met een keuze uit de volgende berekeningsmethoden:
- een integrale kostensystematiek, waarbij gebruik wordt gemaakt van een tarief per eenheid van een kostendrager waarin de directe en indirecte kosten per kostendrager zijn verwerkt (kostendragers zijn bijvoorbeeld personeels-/arbeidsuren, apparaat/machine-uren, output van apparaten en machines en verbruikte materialen) en die is gebaseerd op bedrijfseconomische en maatschappelijk aanvaardbare grondslagen en stelselmatig wordt toegepast, of
 - een loonkosten plus vaste-opslag-systematiek, waarbij de directe loonkosten per uur worden vermeerderd met een vaste opslag voor indirecte kosten van 50%, of
 - een vaste-uurtarief-systematiek van € 60.

Voor de deelnemers die niet-economisch activiteiten uitvoeren en niet de integrale kostensystematiek toepassen geldt dat de personeelskosten, op uurbasis conform de in de begroting aangegeven uurtarieven nooit meer bedragen dan, gelet op de doelmatige besteding van deze subsidie, het maximale bedrag voor schaal 18 uit de Handleiding Overheidstarieven van het betreffende jaar⁵.

- b. Kosten van machines en apparatuur voor zover en zolang zij worden gebruikt voor de subsidiabele activiteiten. Wanneer deze apparatuur en uitrusting niet tijdens hun volledige levensduur voor de subsidiabele activiteiten worden gebruikt, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van de subsidiabele activiteiten, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd.
- c. Aan derden verschuldigde kosten die direct voor de subsidiabele activiteiten worden gemaakt, bijvoorbeeld door uitbesteding van een deel van de subsidiabele activiteit en kosten van voor de subsidiabele activiteit geleverde goederen en diensten.

De vóór indiening van uw aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

3.6. Btw

Voor de subsidieontvangers die niet hierna worden genoemd geldt dat ze btw-plichtig zijn voor de activiteiten die ze uitvoeren. Derhalve kan de aan derden te betalen btw met de Belastingdienst worden verrekend. Aangezien de btw dus geen kostenpost vormt, is de subsidie voor de deelnemende ondernemingen gebaseerd op de begrote kosten, exclusief de aan derden te betalen btw.

De Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO heeft in de begroting een bedrag opgenomen voor niet terugvorderbare

⁵ Handleiding overheidstarieven per jaar, zie www.rijksfinancien.nl/hafir/extra-informatie

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

btw/forfaitaire btw. Mocht bij vaststelling blijken dat het btw-bedrag verrekend kan worden, dan worden deze kosten in mindering gebracht op de totale kosten.

Voor Technische Universiteit Eindhoven, HAN University of Applied Sciences en Stichting Radboud Universiteit geldt dat zij niet btw-plichtig zijn voor de subsidiabele activiteiten. Derhalve kan de aan derden te betalen btw niet met de Belastingdienst worden verrekend. Aangezien de btw dus een kostenpost vormt, is de subsidie gebaseerd op de begrote kosten, inclusief de aan derden te betalen btw.

Hoofdstuk 2 Subsidieverplichtingen

Hierna heb ik de verplichtingen opgenomen die ik aan de subsidie heb verbonden en waarvoor geldt dat als deze verplichtingen niet worden nagekomen ik de subsidie geheel of gedeeltelijk kan intrekken en terugvorderen (na het uiten van een voornemen ertoe). Het betreft algemene verplichtingen, verplichtingen in verband met economische veiligheid, verplichtingen in verband met Europese staatssteunregels en verplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage.

3.7. Subsidieverplichtingen algemeen

Aan de subsidie zijn de volgende algemene verplichtingen verbonden.

1. Iedere subsidieontvanger dient de activiteiten volledig uit te voeren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende activiteitenplan en binnen de uitvoeringsperiode (zie paragraaf 3.2. van dit besluit). Tijdens de uitvoering gelden de doelstellingen, fasering en mijlpalen zoals opgenomen in de aanvraag.
2. Iedere subsidieontvanger voert een administratie en is verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding van de ontvangen subsidie.
3. De inrichting van de administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de ingediende begroting en daaruit te allen tijden op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen kosten kunnen worden afgelezen.
4. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
5. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van de activiteiten mijn voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden. Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden.
6. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, tot verlening van surseance van betaling of tot faillietverklaring.

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

7. Uiterlijk binnen 13 weken na de in het besluit genoemde einddatum dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievaststelling in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
- een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van de activiteiten van alle subsidieontvangers zijn opgenomen, gebaseerd op het model dat door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beschikbaar wordt gesteld;
 - een gespecificeerde opgave per subsidieontvanger van alle rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen werkelijk gemaakte kosten, opgesteld conform de ingediende begroting;
 - een controleverklaring voor de subsidieontvangers met meer dan € 125.000 subsidie, conform het controleprotocol zoals beschikbaar gesteld door RVO, waarbij de controleverklaring in ieder geval ook betrekking moet hebben op het inhoudelijke eindrapport;
 - een directieverklaring ondertekend door een daartoe bevoegd bestuurder voor de subsidieontvangers tussen de € 43.000 en € 125.000 subsidie.
 - Voor de subsidieontvangers met minder dan de € 43.000, te weten AIMZ BV en Simpl.energy BV, zal de subsidie ambtshalve vastgesteld worden binnen 13 weken na de datum waarop de activiteiten moeten zijn verricht.

3.8. Subsidieverplichtingen in verband met Europese staatssteunregels

Aan de subsidie zijn de volgende subsidieverplichtingen verbonden gelet op de uit artikel 107 VWEU voortvloeiende Europese staatssteunregels.

Voor de in het activiteitenplan opgenomen subsidiabele activiteiten die niet-economisch van aard zijn geldt onder meer dat:

- De subsidie voor die activiteiten wordt uitsluitend ingezet voor niet-economische activiteiten.
- Eventuele voordelen die worden behaald met het verrichten van de subsidiabele niet-economische activiteiten worden niet (direct, noch indirect) doorgezet naar andere (economische) activiteiten.
- Indien er naast de niet-economische activiteiten ook economische activiteiten worden verricht, dienen deze activiteiten zowel financieel als administratief gescheiden te worden uitgevoerd van de activiteiten die met deze subsidie worden ondersteund. Dit betekent dat in de boekhouding beide soorten activiteiten, de kosten, financiering en de inkomsten daarvan duidelijk dienen te worden onderscheiden.
- In het geval er activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.
- De te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, onafhankelijke, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden. Voorkomen moet worden dat er kosten voor

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

rekening worden genomen die normaliter voor rekening dienen te komen van ondernemingen als indirect begunstigen van de activiteiten.

6. Alle activiteiten dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele ondernemingen bevoordelen en de resultaten daarvan dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld.

En voor de activiteiten die worden uitgevoerd door onderzoeksorganisaties geldt dat de activiteiten ook dienen te worden uitgevoerd met inachtneming van OOI-steunkader⁶, waaronder:

7. Omdat de activiteiten met ondernemingen worden uitgevoerd moet worden voldaan aan de voorwaarden van paragraaf 2.2.2, punt 29, van het OOI-steunkader **Error! Bookmark not defined.:**
 - a. de deelnemers dienen voorafgaand aan de activiteiten een overeenkomst af te sluiten over de wijze waarop wordt omgegaan met de bijdrage in de kosten, het delen in de risico's en uitkomsten, de verspreiding van de resultaten en de toegang tot en de regels voor de toewijzing van intellectuele eigendomsrechten, en
 - b. er dient ervoor gezorgd te worden dat:
 - i. de deelnemende ondernemingen de volledige kosten van de activiteiten dragen; of
 - ii. de resultaten van de activiteiten waaraan geen intellectuele eigendomsrechten kunnen worden ontleend, ruim mogen worden verspreid en eventuele intellectuele eigendomsrechten die uit de activiteiten van de deelnemende onafhankelijke onderzoeksinstituten of onderzoeksinfrastructuur voortvloeien, volledig aan hen worden toegekend; of
 - iii. uit de activiteiten ontstane intellectuele eigendomsrechten, alsmede daarmee verband houdende toegangsrechten, aan de verschillende samenwerkende deelnemers worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van hun werkpakketten, bijdragen en respectieve belangen, of
 - iv. de onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur ontvangt van de deelnemende ondernemingen een vergoeding die overeenstemt met de marktprijs voor de intellectuele eigendomsrechten die voortvloeien uit het samenwerkingsproject die worden overgedragen aan de deelnemende ondernemingen.
 - c. Het absolute bedrag van financiële en niet-financiële bijdragen van de deelnemende ondernemingen in de kosten van de activiteiten van de onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur die de betrokken intellectuele eigendomsrechten hebben opgeleverd, kan op de vergoeding, bedoeld in verplichting 7, onderdeel b, sub iv, in mindering worden gebracht.
 - d. De vergoeding, bedoeld in verplichting 7, onderdeel b, sub iv, stemt overeen met de marktprijs indien:

⁶ Kaderregeling Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (PbEU 2022/C414/1)

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

- i. het bedrag van de vergoeding is vastgesteld via een publieke, open en transparante concurrerende verkoopprocedure; of
 - ii. een taxatie van een onafhankelijke deskundige bevestigt dat de prijs overeenstemt met de marktprijs;
 - iii. een deelnemend onafhankelijk onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur als verkoper kan aantonen dat zij heeft onderhandeld over de vergoeding, om rekening houdende met haar algemene doelstellingen, het maximale economische voordeel binnen te halen op het tijdstip dat het contract wordt afgesloten; of
 - iv. in de gevallen waarin de samenwerkingsovereenkomst de onderneming een voorkeursrecht geeft ten aanzien van het door een deelnemend onafhankelijk onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur gegenereerde intellectuele eigendomsrecht, wanneer hieraan de deelnemende onafhankelijke onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur het recht is gekoppeld derden te verzoeken om economisch meer voordelige aanbiedingen, zodat de onderneming haar aanbod daaraan moet aanpassen.
- e. De voorwaarden van een contract, overeengekomen op grond van verplichting 7, onderdeel d, sub iii, wijken niet af van voorwaarden die onafhankelijke ondernemingen overeen zouden komen en behelzen geen enkele vorm van heimelijke verstandhouding.

Voor de activiteiten van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die wel economisch van aard zijn geldt ook onder meer:

- 8. Binnen een daartoe gestelde termijn dient medewerking te worden verleend en informatie te worden verschaft ten behoeve van de informatieverplichting bedoeld in artikel 9, eerste lid en onderdeel c, van de AGVV, en in het geval van monitoring door de EC zoals bedoeld in artikel 12 van de AGVV om aan deze medewerkingsverplichting en alle voorwaarden van de AGVV te kunnen voldoen.
- 9. Er dient te worden voldaan aan de voorwaarden van hoofdstuk I, waaronder definities, maximale steunbedragen, cumulatie en transparantie, en artikel 25 van de AGVV. De tekst van artikel 25 van de AGVV is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

3.9. Subsidieverplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen in verband met inhoudelijke en financiële rapportage verbonden.

- 1. Vanaf 2026 dient u elk jaar uiterlijk op 15 maart aan te leveren:
 - a. een schriftelijk verslag over de voortgang van de activiteiten, waarbij u rapporteert over de inhoudelijke en financiële voortgang en de (tussentijds) behaalde resultaten, conform een model van RVO. In dit verslag wordt bevestigd dat de AI-leergemeenschap operationeel is en wordt gedetailleerd beschreven hoe de AI-leergemeenschap bedrijven, onderwijsinstellingen en innovatielaboratoria in staat stelt samen te werken aan de toepassing van AI-oplossingen in de praktijk.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

2. Uiterlijk op 1 februari 2026 levert u de overeenkomst aan waarin de samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd.
3. Naast de verslagen bedoeld in het eerste onderdeel van deze paragraaf dient u op mijn verzoek mee te werken aan een formele visitatie of audits van de NGF Fondsbeheerders of van de Adviescommissie NGF. Een verzoek tot een formele visitatie of audit wordt minimaal één maand van te voren aangekondigd.
4. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van het besluit tot subsidievaststelling.
5. U bent verplicht om medewerking te verlenen aan evaluaties van het investeringsvoorstel NGF AiNed ten behoeve van het NGF. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van het besluit tot subsidievaststelling.

3.10 Subsidieverplichtingen in verband met de Herstel en Veerkrachtfaciliteit

Aan de subsidie zijn de volgende subsidieverplichtingen verbonden gelet op de uit Verordening (EU) 20221/241 volgende regels .

1. Ingevolge artikel 22, tweede lid, onderdeel d, onder ii tot en met iv van Verordening (EU) nr. 2021/241 dient u onder meer de volgende gegevens aan te leveren:
 - a. Voor zover het betreft artikel 22, tweede lid, onderdeel d, onder ii en iii, dient u onder meer aan te leveren:
 - o de naam van de contractant en de subcontractant en KVK-nummer, indien u een aanbestedende dienst bent overeenkomstig het Unie- of nationale overheidsopdrachtenrecht;
 - o de voorna(a)m(en), achterna(a)m(en) en geboortedatum/-data van de eindbegunstigde(n) van de ontvanger van middelen of de contractant, in de zin van artikel 3, lid 6, van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad;

De verwachte rapportagemomenten zijn rond december 2025, februari 2026 en het najaar 2026.

- b. Voor zover het betreft artikel 22, tweede lid, onderdeel d, onder iv, dient u onder meer de volgende gegevens aan te leveren:
 - o informatie over andere EU-financiering die u ontvangt voor uw projectactiviteiten, waaronder het totaal verleende bedrag en reeds verstrekte bedragen aan overheidsfinanciering van die maatregelen, door opgave van het bedrag van in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie betaalde middelen met daarbij een omschrijving van de projectactiviteiten.

De verwachte rapportagemomenten zijn rond februari 2026 en juli 2026.

Bij naderende rapportagemomenten ontvangt u een e-mail met de uitvraag naar bovengenoemde gegevens. In de e-mail wordt aangegeven in welke vorm u de gevraagde informatie kan aanleveren en waar u de informatie naartoe kan versturen.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

2. U voert het project uit in overeenstemming met de verplichtingen, opgenomen in artikel 34, tweede lid, van Verordening (EU) nr. 2021/241. Dit houdt in dat u de oorsprong erkent van en zichtbaarheid geeft aan de Uniefinanciering, onder meer door, waar nodig, het embleem van de Unie af te beelden en een passende financieringsverklaring weer te geven die luidt "gefinancierd door de Europese Unie – NextGenerationEU". Dit geldt met name wanneer u de acties en de resultaten ervan promoot, door meerdere doelgroepen, waaronder de media en het grote publiek, doelgericht en op samenhangende, doeltreffende en evenredige wijze te informeren. Ik verzoek u mij te informeren wanneer u dit heeft gedaan. Dit kan via het e-mailadres ngf@rvo.nl.

Hoofdstuk 3 Subsidievaststelling, bevoorschotting en correspondentie

3.11. Subsidievaststelling

Het besluit tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 7 van paragraaf 3.6. van dit besluit is verstreken. Indien het besluit niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen u het besluit tegemoet kan zien.

3.12. Voorschot

Ik verstrek u een ambtshalve voorschot van 90% van het subsidiebedrag voor Fase 1, zijnde € 2.553.818 dat in delen en per subsidieontvanger wordt betaald, zoals opgenomen in bijlage 2 van dit besluit. Voor de subsidieontvangers AIMZ en Simpl.energy BV wordt 100% voorschot uitbetaald.

De voorschotten zullen worden verleend op basis van de door u bij de aanvraag verstrekte gegevens. Op basis van voortgangsrapportages kan de bevoorschotting worden herzien.

3.13. Advies

Om eventuele problemen met de accountantscontrole op de financiële verantwoording te voorkomen adviseer ik u om de accountant zo vroeg mogelijk te betrekken.

3.14. Correspondentie

Alle correspondentie met betrekking tot deze subsidie dient u, met vermelding van het referentienummer NGFAI2502, te zenden aan de NGF-coördinator bij RVO, , te bereiken via

De contactpersonen voor het NGF-project AiNed van het Ministerie van Economische Zaken is , te bereiken via

De Minister van Economische Zaken
namens deze,

Ellen Jacobs
Directeur Innovatie en Ondernemerschap
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
20 november 2025
Referentienummer
NGFAI2502

Bijlage 1: tekst artikel 25 AGVV
Bijlage 2: Bevoorschotting per deelnemer NGFAI2502
Bijlage 3: Controleprotocol
Bijlage 4: Model directieverklaring

Bezwaarclausule

Als u het niet eens bent met deze beslissing kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift met een kopie van deze beslissing naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE, Zwolle. Op onze internetsite www.mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Bijlage 1: tekst artikel 25 AGVV

1. Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, met inbegrip van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die in het kader van het Horizon 2020- of

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

het Horizon Europa-programma het kwaliteitslabel „Excellentiekeur“ hebben gekregen, en gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en, indien van toepassing, steun voor gefinancierde teamvormingsacties is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Het gesteunde deel van het onderzoeks- en ontwikkelingsproject valt volledig binnen één of meer van de volgende categorieën:

- a) fundamenteel onderzoek;
- b) industrieel onderzoek;
- c) experimentele ontwikkeling;
- d) haalbaarheidsstudies.

3. De in aanmerking komende kosten van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten worden bij een specifieke categorie onderzoek en ontwikkeling ingedeeld en betreffen:

- a) personeelskosten: onderzoekers, technici en ander ondersteunend personeel voor zover zij zich met het onderzoeksproject bezighouden;
- b) kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wanneer deze apparatuur en uitrusting niet tijdens hun volledige levensduur voor het project worden gebruikt, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd;
- c) kosten van gebouwen en gronden voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wat gebouwen betreft, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd. Wat gronden betreft, komen de kosten voor de commerciële overdracht of de daadwerkelijk gemaakte kapitaalkosten in aanmerking;
- d) kosten van contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen, alsmede kosten voor consultancy en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor het project worden gebruikt;
- e) bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien; onverminderd artikel 7, lid 1, derde zin, kunnen deze projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling bij wijze van alternatief worden berekend op basis van een vereenvoudigde kostenbenadering in de vorm van een vast percentage tot 20 %, dat wordt toegepast op de totale in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d). In dat geval worden de voor de berekening van de indirecte kosten gebruikte projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling vastgesteld op basis van normale boekhoudkundige praktijken en omvatten zij uitsluitend in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d).

4. Bij haalbaarheidsstudies zijn de in aanmerking komende kosten de kosten van de studie.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

5. De steunintensiteit bedraagt voor elke begunstigde ten hoogste:

- a) 100 % van de in aanmerking komende kosten voor fundamenteel onderzoek;
- b) 50 % van de in aanmerking komende kosten voor industrieel onderzoek;
- c) 25 % van de in aanmerking komende kosten voor experimentele ontwikkeling;
- d) 50 % van de in aanmerking komende kosten voor haalbaarheidsstudies.

6. De steunintensiteiten voor industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling kunnen worden verhoogd tot een maximale steunintensiteit van 80 % van de in aanmerking komende kosten overeenkomstig de volgende punten a) tot en met d), waarbij de punten b), c) en d) onderling niet mogen worden gecombineerd:

a) met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen;

b) met 15 procentpunten indien één van de volgende voorwaarden is vervuld:

i) het project behelst daadwerkelijke samenwerking:

— tussen ondernemingen waarvan er ten minste één een kmo is, of wordt uitgevoerd in ten minste twee lidstaten of in een lidstaat en in een overeenkomstsluitende partij bij de EER-overeenkomst, en geen van de ondernemingen neemt meer dan 70 % van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening; of

— tussen een onderneming en één of meer organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding, waarbij deze organisaties ten minste 10 % van de in aanmerking komende kosten dragen en het recht hebben hun eigen onderzoeksresultaten te publiceren;

ii) de projectresultaten worden ruim verspreid via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software;

iii) de begunstigde verbindt zich ertoe licenties voor onderzoeksresultaten van gesteunde projecten inzake onderzoek en ontwikkeling die door intellectuele-eigendomsrechten worden beschermd, tijdig tegen marktprijs en op niet-exclusieve en niet-discriminerende basis beschikbaar te stellen voor gebruik door geïnteresseerde partijen in de EER;

iv) het project inzake onderzoek en ontwikkeling wordt uitgevoerd in een steungebied dat aan de voorwaarden van artikel 107, lid 3, punt a), van het Verdrag voldoet; of

c) met 5 procentpunten indien het project inzake onderzoek en ontwikkeling wordt uitgevoerd in een steungebied dat aan de voorwaarden van artikel 107, lid 3, punt c), van het Verdrag voldoet;

d) met 25 procentpunten indien het project inzake onderzoek en ontwikkeling:

i) door een lidstaat is geselecteerd na een openbare oproep om deel uit te maken van een project dat gezamenlijk wordt opgezet door ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst; en

ii) een daadwerkelijke samenwerking inhoudt tussen ondernemingen in ten minste twee lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst wanneer de begunstigde een kmo is, of in ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de EER-overeenkomst wanneer de begunstigde een grote onderneming is; en

iii) indien ten minste een van de twee volgende voorwaarden is vervuld:

— de resultaten van het project inzake onderzoek en ontwikkeling worden ruim verspreid in ten minste drie lidstaten of overeenkomstsluitende partijen bij de

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

EER-overeenkomst via conferenties, publicaties, open access-repositories, of gratis of opensource-software; of

— de begunstigde verbindt zich ertoe licenties voor onderzoeksresultaten van gesteunde projecten inzake onderzoek en ontwikkeling die door intellectuele-eigendomsrechten worden beschermd, tijdig tegen marktprijs en op niet-exclusieve en niet-discriminerende basis beschikbaar te stellen voor gebruik door geïnteresseerde partijen in de EER.

6. De steunintensiteit voor haalbaarheidsstudies kan worden verhoogd met 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen en met 20 procentpunten voor kleine ondernemingen.

**Bijlage 2 - Bevoorschotting per deelnemer NGFAI2502
Zie Excel bijlage**

Datum
20 november 2025

Referentienummer
NGFAI2502

Bijlage 3: CONTROLEPROTOCOL SUBSIDIEPROJECT

1. Uitgangspunten

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel het geven van aanwijzingen omtrent de reikwijdte en de intensiteit van de controle aan de accountant, belast met de controle van de door de subsidieontvanger bij het Ministerie in te dienen aanvraag om subsidievaststelling.

1.2 Definities

Accountant: een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aan wie de subsidieontvanger de opdracht heeft toegekend de aanvraag tot subsidievaststelling te controleren.

Subsidieontvanger: een rechtspersoon aan wie namens het Ministerie een subsidie is verstrekt.

Controleverklaring: een schriftelijke verklaring van de accountant inhoudende een oordeel omtrent de juistheid, volledigheid en financiële rechtmatigheid van een aanvraag tot subsidievaststelling.

Financiële rechtmatigheid: een financiële transactie is in overeenstemming is met de in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie paragraaf 1.3) opgenomen bepalingen die de uitkomst van die financiële transactie beïnvloeden.

1.3 Wet- en regelgeving

Voor de controle van de financiële rechtmatigheid volgens dit protocol is in de beschikking tot subsidieverlening genoemde wet- en regelgeving (inclusief eventuele wijzigingen hierin) van toepassing.

Bij de uitvoering van de controle stelt de accountant tevens vast dat:

- a. in de rekening en verantwoording omtrent de kosten en opbrengsten:
 - 1°. geen kosten als subsidiabel zijn opgenomen die niet voor subsidie in aanmerking komen op grond van de beschikking tot subsidieverlening;
 - 2°. uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die daadwerkelijk voor rekening komen van de subsidieontvanger;
- b. de subsidieontvanger opgave doet van alle opbrengsten, waaronder subsidies, waarmee de activiteit waarop de subsidie betrekking heeft mede is gefinancierd;
- c. ingeval de subsidie strekt tot uitvoering van een project, het project is uitgevoerd overeenkomstig het activiteitenplan waarop de beschikking tot subsidieverlening betrekking heeft.

2. Controleaanpak

2.1 Eisen voor de controleaanpak

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld.

Zonder de in voorgaande alinea geformuleerde voorschriften in te perken, zijn voor de controle van specifieke financiële verantwoordingen ten behoeve van de vaststelling van bijdragen vanuit het Ministerie met name de volgende aandachtspunten van belang:

1. De accountant stelt een analyse op inzake het risico dat de specifieke financiële verantwoording een materiële afwijking bevat. Deze risicoanalyse wordt specifiek opgesteld voor deze controle; er mag niet volstaan worden met een standaard analyse. In de risicoanalyse maakt de accountant zichtbaar welke controles gericht op de geïdentificeerde (significante) risico's zullen worden uitgevoerd.
2. De accountant ontwikkelt op grond van de risicoanalyse een controleplan waarin zijn vastgelegd: de aard, de tijdsfasering en de omvang van de controlewerkzaamheden die door leden van het controleteam moeten worden uitgevoerd om toereikende controle-informatie te verkrijgen teneinde het controlerisico tot een aanvaardbaar laag niveau te reduceren.
3. In het controleplan wordt de goedkeuringstolerantie (zie paragraaf 2.2) vertaald naar controletoleranties, waarbij de goedkeuringstolerantie het maximum is.
4. Bij de controle wordt vastgesteld of de in de financiële verantwoording opgenomen posten, met in achtneming van de controletoleranties en goedkeuringstolerantie (zie paragraaf 2.2), juist, volledig en rechtmatig (zie definitie in paragraaf 1.2) zijn.
5. De accountant controleert:
 - de juiste en volledige weergave van de door andere bestuursorganen, de Europese Commissie en derden verstrekte bijdragen in de kosten van de gesubsidieerde activiteiten;
 - het al dan niet terecht hebben opgevoerd van de btw als kostenpost;
 - *indien van toepassing*: de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen.
6. De accountant mag bij zijn controle gebruik maken van controlewerkzaamheden, die zijn uitgevoerd bij de controle van de jaarrekening van de subsidieontvanger. Een enkele verwijzing hiernaar in het controledossier met betrekking tot de (individuele) subsidie is onvoldoende. In het controledossier voor de specifieke verklaring moeten deze werkzaamheden worden beschreven evenals de belangrijkste relevante conclusies. Het controledossier moet zelfstandig bruikbaar zijn. Dit betekent dat de relevante stukken daarin opgenomen zijn.
7. De accountant zorgt voor adequate controledocumentatie, waaruit blijkt dat de werkzaamheden conform het controleplan zijn uitgevoerd, wat de uitkomsten van de controle zijn en dat deze zijn beoordeeld door de

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

eindverantwoordelijke accountant. Deze documentatie omvat naast het op de risicoanalyse gebaseerde controleplan in ieder geval stukken waaruit blijkt:

- dat de cijfermatige juistheid van de verantwoording is nagegaan;
- dat de verantwoording aansluit met de financiële administratie;
- dat een cijferbeoordeling is uitgevoerd van de werkelijk verantwoorde kosten ten opzichte van de begrote kosten;
- wat de aard en de omvang zijn van verrichte systeem- en gegevensgerichte controlewerkzaamheden op in de verantwoording opgevoerde kosten.

2.2 Materialiteit: goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid

Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidieverplichtingen streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95 procent gehanteerd.

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder

genoemde betrouwbaarheid, de maximale afwijking voor wat betreft de getrouwheid of financiële rechtmatigheid in de financiële verantwoording niet groter is dan één procent van het totaal financieel belang van die verantwoording. De hierna vermelde goedkeuringstoleranties zijn van toepassing.

Aard van de aangelegenheid	Controleverklaring			
	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel onthouding	Afkeurend
Fouten in de verantwoording en onzekerheden in de controle	$\leq 2\%$	$> 2\% - \leq 4\%$	Onzekerheden $> 4\%$	Fouten $> 4\%$

Afwijkingen in de verantwoording

Van een afwijking in de verantwoording is sprake indien naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat een (gedeelte van een) verantwoorde post niet voldoet aan één of meer aspecten van de geldende wet- en regelgeving (zie ook paragraaf 1.2) of dat een (gedeelte van een) post niet juist of volledig is verantwoord. Afwijkingen van wet- en regelgeving worden in absolute zin opgevat; saldering van afwijkingen is daarom niet toegestaan.

Het niet in staat zijn om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen (onzekerheden in de controle)

Er is sprake van onzekerheden in de controle wanneer op basis van de beschikbare controle-informatie niet kan worden vastgesteld of een (gedeelte van een) post voldoet aan de eisen in de geldende wet- en regelgeving.

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

Omgaan met geconstateerde afwijkingen

Het uitgangspunt is dat subsidieontvanger de door de accountant geconstateerde afwijkingen voor zover mogelijk corrigeert. Materiële afwijkingen (conform tabel paragraaf 2.2), die niet door de subsidieontvanger worden gecorrigeerd, leiden tot een aangepast (niet goedkeurend) oordeel door de accountant.

3 Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een controleverklaring. Hiervoor wordt de actuele NBA voorbeeldtekst HRA 3 sectie II hoofdstuk 10.3: "Controleverklaring bij een subsidiedeclaratie in de publieke sector" gehanteerd, aangepast voor incidentele subsidies.

4 Reviewbeleid

De Auditdienst Rijk (ADR) kan een review uitvoeren op de uitgevoerde accountantscontrole inzake deze subsidie. De accountant, die de controle uitvoert, verstrekt de ADR desgevraagd alle inlichtingen en bescheiden. De eventuele extra kosten van deze accountant in verband met de review zijn niet voor rekening van het Ministerie.

Bijlage 4 : **Directieverklaring**

Referentie: ..

Datum

20 november 2025

Referentienummer

NGFAI2502

Activiteiten en verplichtingen

De directie van [naam subsidieontvanger] verstrekt deze verklaring bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie voor de activiteiten [naam en referentie] in de periode [van-tot].

De directie is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de subsidieverantwoording.

De directie verklaart dat de subsidie rechtmatig is besteed, dat wil zeggen voor het doel waarvoor deze is verstrekt en dat aan alle verplichtingen is voldaan.

Subsidieverantwoording

	Begrote kosten	Gerealiseerde kosten
Totaal bedrag aan subsidiabele kosten	€	
Ontvangen subsidie	€	
Eigen bijdrage	€	

Datum van de handtekening:

Directie

Naam:

Datum:

Plaats:

Handtekening: